EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 30. 9. 2024
COM(2024) 406 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Prvá správa o vykonávaní viacročných plánov pre Severné more a západné vody a rybolov využívajúci tieto populácie a o delegovaní právomocí udelených Komisii týmito viacročnými plánmi a nariadením o prístupe k hlbokomorskému rybolovu

{SWD(2024) 218 final}

Obsah

1 Zhrnutie 2

2 Úvod 3

3 Vývoj v príslušných oblastiach 4

3.1 Rybolovné možnosti stanovené od roku 2019 a 2020 5

3.1.1 Obmedzenia 12

3.2 Populácie, s ktorými sa hospodári spoločne s pobrežnými štátmi v severovýchodnom Atlantiku, najmä so Spojeným kráľovstvom a s Nórskom, v rámci zmiešaného rybolovu 13

3.3 Situácia v oblasti zmiešaného rybolovu v Severnom mori a západných vodách 14

3.3.1 Kattegat 15

3.3.2 Príklady v Keltskom mori 15

3.4 Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-330/22 17

4 Ekosystémový prístup 17

5 Povinnosť vylodiť úlovky 18

6 Regionálna spolupráca 19

7 Sociálno-ekonomický vývoj 20

7.1 Severné more 20

7.2 Severozápadné vody (NWW) 20

7.3 Juhozápadné vody (SWW) 20

8 Delegovanie právomocí udelených Komisii viacročnými plánmi pre Severné more a západné vody a nariadením o prístupe k hlbokomorskému rybolovu 20

9 Glosár 22

1 ZHRNUTIE

Vykonávaním viacročných plánov pre Severné more a západné vody podľa nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/973 a 2019/472[1] sa prispelo k zníženiu rybolovného tlaku.

Viacročné plány sú **užitočným nástrojom pri vykonávaní spoločnej rybárskej politiky (SRP)**[2], najmä pri stanovovaní rybolovných možností. Stanovujú sa v nich pravidlá riadenia rybárstva prispôsobeného jednotlivým regiónom. Pri populáciách rýb, v prípade ktorých je k dispozícii posúdenie s veľkým množstvom údajov [alebo posúdenie maximálneho udržateľného výnosu (ďalej len „MSY“)], sa viacročnými plánmi umožňuje používanie horných hraníc pri stanovovaní celkových povolených výlovov (ďalej len „TAC“) a zároveň sa poskytuje **flexibilita pre zdravšie populácie rýb**. V prípade populácií, z ktorých je v mori tak málo jedincov, že ich množstvá sú pod nebezpečnými minimálnymi úrovňami, sa viacročnými plánmi vytvára **bezpečnostná sieť**.

Podľa Komisie určité **rozhodnutia, ktoré Rada prijala v súvislosti s populáciami, v prípade ktorých musela znížiť TAC a prijať dodatočné nápravné opatrenia**, boli možné vďaka rámcom zavedeným viacročnými plánmi, v ktorých sa **spája bezpečnostná sieť a flexibilita**. Bez zavedeného viacročného plánu mohlo byť pre Radu ťažké dohodnúť sa na nápravných opatreniach na obnovu slabých populácií a TAC by sa s najväčšou pravdepodobnosťou stanovili na vyššej úrovni. Viacročnými plánmi sa zabezpečuje, aby sa všetky druhy rybolovu v súčasnosti riadili v súlade s MSY alebo aby sa zaviedli opatrenia s cieľom, aby sa opäť dosahovali MSY. Základom pre dlhodobú ziskovosť odvetvia rybolovu a pridružených odvetví môžu byť jedine zdravšie populácie. Viacročnými plánmi sa takisto umožnila flexibilita pre zdravšie populácie tak, že sa za určitých podmienok povolilo používanie horného rozsahu F_{MSY}.

Komisia preto konštatuje, že **viacročné plány poskytujú stabilný dlhodobý nástroj vykonávania SRP** v Severnom mori a západných vodách, keďže vedú k **menšej neistote pri stanovovaní TAC**, zaisťujú prijatie **nápravných opatrení pre populácie vystavené tlaku** (a to aj v prípade zákazu rybolovu), zabezpečujú **transparentnejší proces stanovovania TAC** pre zainteresované strany a členské štáty EÚ a **umožňujú odvetviu rybolovu lepšie plánovať rybolovné činnosti**.

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/973 zo 4. júla 2018, ktorým sa vytvára viacročný plán pre populácie druhov žijúcich pri morskom dne v Severnom mori a ich lov, spresňuje vykonávanie povinnosti vyloditť úlovky v Severnom mori a zrušujú sa nariadenia Rady (ES) č. 676/2007 a (ES) č. 1342/2008 (Ú. v. EÚ L 179, 16.7.2018, s. 1).
Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/472 z 19. marca 2019, ktorým sa stanovuje viacročný plán pre populácie lovené v západných vodách a priľahlých vodách a na rybolov využívajúci tieto populácie, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2016/1139 a (EÚ) 2018/973 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 811/2004, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007 a (ES) č. 1300/2008 (Ú. v. EÚ L 83, 25.3.2019, s. 1).

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutie Rady 2004/585/ES (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 22).

2 ÚVOD

Európsky parlament a Rada prijali viacročné plány pre populácie druhov žijúcich pri morskom dne v Severnom mori na rok 2018[3] a pre populácie druhov žijúcich pri morskom dne a hlbokomorské populácie v západných vodách na rok 2019[4]. V tejto správe sa poskytuje prvý prehľad o pokroku dosiahnutom v súvislosti s populáciami a rybolovom využívajúcim tieto populácie. Táto správa sa týka aj povinnosti podávať správy o delegovaní právomocí udelených Komisii článkom 16 viacročného plánu pre Severné more, článkom 18 viacročného plánu pre západné vody a článkom 17 nariadenia o prístupe k hlbokomorskému rybolovu[5].

Celkovým cieľom viacročných plánov je pomôcť dosiahnuť ciele spoločnej rybárskej politiky (SRP) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 (ďalej len „základné nariadenie o SRP“)[6], a najmä zlepšiť hospodársku základňu pre rybárov s cieľom podporiť ich príjmy a ich spoločnosti. Viacročnými plánmi sa pomáha zabezpečiť, aby rybolov mohol pokračovať a populácie rýb zostali nad úrovňami, pri ktorých možno dosiahnuť maximálny udržateľný výnos (MSY). Viacročné plány takisto pomáhajú eliminovať odhadzovanie úlovkov znížením nechcených úlovkov a umožňovaním ekosystémového prístupu k riadeniu rybárstva. Viacročné plány sa vzťahujú na tieto druhy: stuhochvost čierny, dlhochvost tuponosý, morona európska, treska škvrnitá, kalkany, čertovité, treska jednoškvrnná, treska merlang, merlúza európska, mieň modrý, homár štíhly, pagel bledý, platesa veľká, treska žltkavá, solea európska, treska tmavá a kreveta boreálna. Na základe najlepších dostupných vedeckých odporúčaní sa vo viacročných plánoch stanovuje cieľová rybolovná úmrtnosť s horným a dolným rozsahom F_{MSY}[7], ktoré sú v súlade s dosahovaním MSY. Vo viacročných plánoch sa Komisia takisto splnomocňuje

---

[3] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/973 zo 4. júla 2018, ktorým sa vytvára viacročný plán pre populácie druhov žijúcich pri morskom dne v Severnom mori a ich lov, spresňuje vykonávanie povinnosti vyloďiť úlovky v Severnom mori a zrušujú sa nariadenia Rady (ES) č. 676/2007 a (ES) č. 1342/2008 (Ú. v. EÚ L 179, 16.7.2018, s. 1).

[4] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/472 z 19. marca 2019, ktorým sa stanovuje viacročný plán pre populácie lovené v západných vodách a priľahlých vodách a na rybolov využívajúci tieto populácie, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2016/1139 a (EÚ) 2018/973 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 811/2004, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007 a (ES) č. 1300/2008 (Ú. v. EÚ L 83, 25.3.2019, s. 1).

[5] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2336 zo 14. decembra 2016, ktorým sa stanovujú osobitné podmienky lovu hlbokomorských populácií rýb v severovýchodnom Atlantiku a ustanovenia týkajúce sa rybolovu v medzinárodných vodách severovýchodného Atlantiku a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 2347/2002 (Ú. v. EÚ L 354, 23.12.2016, s. 1).

[6] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutie Rady 2004/585/ES (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 22).

[7] „rozsah F_{MSY}“ je rozpätie hodnôt podľa najlepších dostupných vedeckých odporúčaní, najmä od rady ICES alebo od podobného nezávislého vedeckého subjektu uznávaného na úrovni Únie alebo na medzinárodnej úrovni, pri ktorých všetky úrovne rybolovnej úmrtnosti v rámci daného rozsahu vedú v dlhodobom horizonte k maximálnemu udržateľnému výnosu (MSY), a to s prihliadnutím na štruktúru rybolovu a súčasné priemerné environmentálne podmienky, pričom dané úrovne nemajú významný vplyv na proces reprodukcie dotknutých populácií. Toto rozpätie sa stanovuje tak, aby nedošlo k viac ako 5 % zníženiu dlhodobého výnosu v porovnaní s MSY. Rozsah je obmedzený tak, aby pravdepodobnosť poklesu populácie pod hraničný referenčný bod pre biomasu neresiacej sa populácie (Blim) predstavovala najviac 5 %, ako sa uvádza v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2019/472 a v článku 2 bode 1 nariadenia (EÚ) 2018/973.

prijímať delegované akty týkajúce sa populácií lovených ako vedľajší úlovok, výnimiek z povinnosti vylodiť úlovky a technických opatrení.

Viacročné plány sa prvýkrát uplatňovali na obdobie rybolovu, ktoré sa začalo 1. januára 2019, v prípade populácií žijúcich pri morskom dne v Severnom mori a na obdobie, ktoré sa začalo 1. januára 2020, v prípade populácií žijúcich pri morskom dne a hlbokomorských populácií v západných vodách.
V rámci rybolovných možností na rok 2020 bolo 62 zo 78 celkových povolených výlovov (TAC) stanovených v súlade s F_{MSY}[8]. Viac ako 99 % vylodených úlovkov v Baltskom mori, Severnom mori a Atlantickom oceáne, ktoré podliehajú výlučnému riadeniu EÚ, teda pochádzalo z udržateľne riadeného rybárstva[9]. Počet TAC riadených v rámci viacročných plánov a stanovených v súlade s MSY a preventívnymi odporúčaniami sa medzi rokmi 2019 a 2024 naďalej zvyšoval.

3 VÝVOJ V PRÍSLUŠNÝCH OBLASTIACH

V tejto prvej správe sa uvádza vývoj vykonávania príslušných oblastí viacročných plánov a vychádza z:

1. cielenej konzultácie[10];

2. najnovšieho odporúčania Medzinárodnej rady pre výskum mora (ICES) o príslušných populáciách v Severnom mori a západných vodách[11];

3. najnovších vedeckých posúdení Vedeckého, technického a hospodárskeho výboru pre rybárstvo (STECF) týkajúcich sa opatrení, ktoré členské štáty určili na vykonávanie povinnosti vylodiť úlovky[12];

---

8 „F_{MSY}“ je hodnota odhadovanej rybolovnej úmrtnosti, ktorá pri danej štruktúre rybolovu a za súčasných priemerných environmentálnych podmienok vedie k dlhodobému MSY.

9 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade s názvom Udržateľnejší rybolov v EÚ: aktuálny stav a smerovanie na rok 2021 [SWD(2020) 112 final], s. 2.

10 Medzi zainteresované strany, s ktorými sa uskutočnili konzultácie, patrila skupina členských štátov oblasti Severného mora (skupina Scheveningen), skupina členských štátov pre severozápadné vody, skupina členských štátov pre juhozápadné vody, Poradná rada pre Severné more, Poradná rada pre severozápadné vody, Poradná rada pre juhozápadné vody, Poradná rada pre pelagické druhy a Poradná rada pre diaľkové flotily, Medzinárodná rada pre výskum mora, ktorá odpovedala, že sa na takomto prieskume nemôže zúčastniť, Vedecký, technický a hospodársky výbor pre rybárstvo, národní spravodajcovia a predsedovia regionálnych koordinačných skupín (rámec zberu údajov), expertná skupina Komisie pre rybolov a akvakultúru, atašé pre rybolov, experti na rámcovú smernicu o morskej stratégii a námorná expertná skupina.

11 Dostupné na https://www.ices.dk/advice/Pages/Latest-Advice.aspx.

12 Vedecký, technický a hospodársky výbor pre rybárstvo (STECF) – *Evaluation of joint recommendations on the landing obligation, technical measures, and conservation measures necessary for compliance with obligations under Union environmental legislation* [Hodnotenie spoločných odporúčaní týkajúcich sa povinnosti vylodiť úlovky, technických opatrení a ochranných opatrení nevyhnutných na splnenie povinností vyplývajúcich z právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia (STECF-24-04)]. Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2024, https://stecf.jrc.ec.europa.eu/documents/d/stecf/stecf_24-04_review-jrs-on-lo-tm-and-cm.

4. prvej a druhej správy[13] o vykonávaní nariadenia o technických opatreniach[14] a

5. informácií, ktoré má Komisia k dispozícii.

Jej cieľom je vyvodiť závery na základe piatich rokov vykonávania viacročného plánu pre Severné more a štyroch rokov vykonávania viacročného plánu pre západné vody.

Správa sa zameriava na vývoj od roku 2019, resp. 2020, a to konkrétne v piatich hlavných oblastiach:
i) rybolovné možnosti od roku 2019 a 2020; ii) vývoj vo vykonávaní obidvoch viacročných plánov v rámci konzultácií medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, medzi EÚ a Nórskom a medzi EÚ, Nórskom a Spojeným kráľovstvom; iii) aspekty zmiešaného rybolovu v Severnom mori a západných vodách a iv) sociálno-ekonomický vývoj/aspekty.

Informácie o povinnosti vylodiť úlovky a minimalizácii nechcených úlovkov, ekosystémovom prístupe k riadeniu rybárstva a regionálnej spolupráci v rámci politiky regionalizácie sa nachádzajú v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k tejto správe [SWD(2024) 218 final].

3.1 RYBOLOVNÉ MOŽNOSTI STANOVENÉ OD ROKU 2019 A 2020

V tomto oddiele sa opisuje vývoj, pokiaľ ide o rôzne populácie rýb a druhy rybolovu. Grafy na ilustráciách 1 a 2 znázorňujú vývoj populácií rýb, s ktorými sa hospodári spoločne so Spojeným kráľovstvom a s ktorými pred vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ 31. januára 2020 hospodárila výlučne EÚ. Grafy sa vzťahujú aj na určité populácie, s ktorými sa hospodári spoločne s Nórskom. Odporúčania rady ICES sa v priebehu rokov rôznili. V prípade niektorých populácií, pre ktoré bolo predtým vydané „preventívne odporúčanie“, bolo pre Komisiu vydané „odporúčanie týkajúce sa MSY“, zatiaľ čo v prípade iných populácií ICES poskytla preventívne odporúčanie pre populácie, v súvislosti s ktorými bolo predtým vydané odporúčanie týkajúce sa MSY. Pokiaľ ide o populácie, s ktorými hospodári EÚ samostatne, v roku 2020 boli všetky tri z troch rybolovných možností v oblasti Skagerrak/Kattegat/v Severnom mori stanovené na úrovni MSY, podobne ako aj v roku 2024.

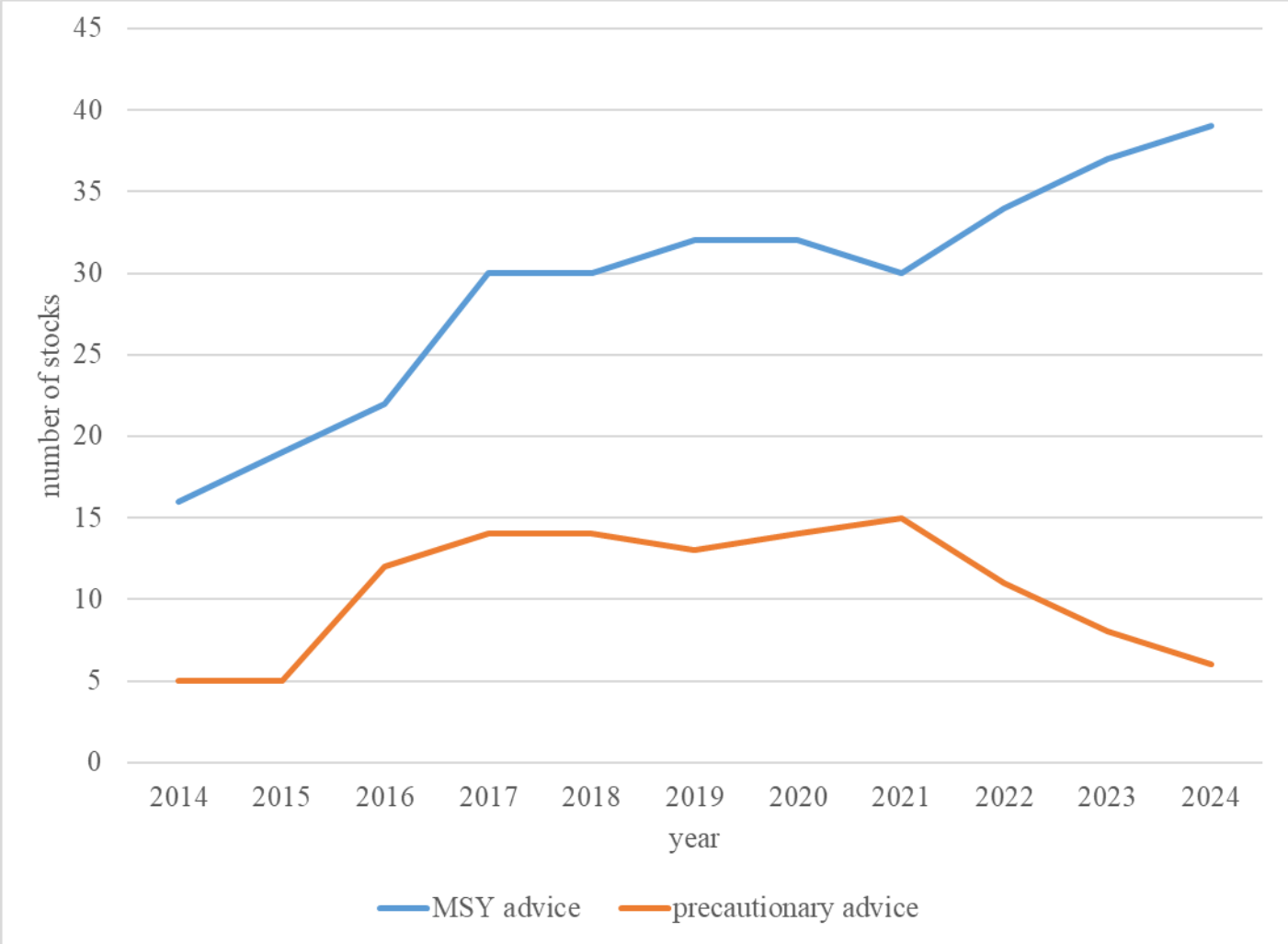
---

13 Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade Vykonávanie nariadenia o technických opatreniach [článok 31 nariadenia (EÚ) 2019/1241], [COM(2021) 583 final]. Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade Vykonávanie nariadenia o technických opatreniach [článok 31 nariadenia (EÚ) 2019/1241], [COM(2024) 349 final].

14 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241 z 20. júna 2019 o zachovaní rybolovných zdrojov a ochrane morských ekosystémov prostredníctvom technických opatrení, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1967/2006, (ES) č. 1224/2009 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013, (EÚ) 2016/1139, (EÚ) 2018/973, (EÚ) 2019/472 a (EÚ) 2019/1022 a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 894/97, (ES) č. 850/98, (ES) č. 2549/2000, (ES) č. 254/2002, (ES) č. 812/2004 a (ES) č. 2187/2005 (Ú. v. EÚ L 198, 25.7.2019, s. 105).

V roku 2020 bolo všetkých päť z piatich rybolovných možností v západných vodách stanovených na úrovni MSY, zatiaľ čo v roku 2024 to bolo desať z jedenástich. Toto zvýšenie nastalo vďaka značnému úsiliu rybárov a hospodáreniu členských štátov s populáciami rýb.

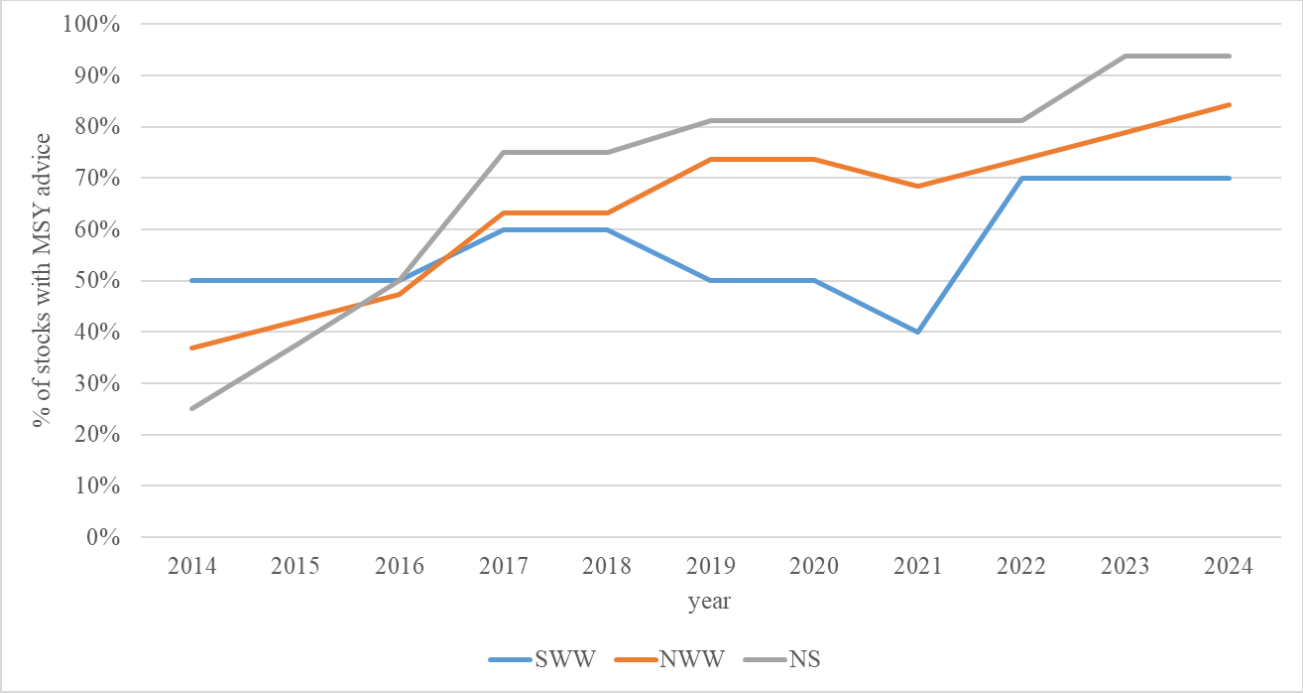
V grafe (ilustrácia 1) je znázornený nárast populácií, v súvislosti s ktorými bolo vydané odporúčanie týkajúce sa MSY, konkrétne v rokoch 2020 – 2024, od začiatku uplatňovania viacročných plánov.

Ilustrácia 1: počet cieľových populácií v rámci viacročných plánov pre Severné more a západné vody, pre ktoré bolo vydané odporúčanie týkajúce sa MSY a preventívne odporúčanie od začiatku uplatňovania základného nariadenia (zdroj: údaje získané z odporúčaní ICES).

V grafe (ilustrácia 2) je znázornené, že ICES od začiatku vykonávania základného nariadenia a vykonávania oboch viacročných plánov vydáva čoraz väčšie množstvo odporúčaní týkajúcich sa MSY pre cieľové populácie v rámci viacročných plánov v juhozápadných vodách, severozápadných vodách a Severnom mori. Je to jeden z priaznivých účinkov zavedenia viacročných plánov, keďže zlepšenie vedeckých odporúčaní sa stalo spoločným cieľom, najmä pokiaľ ide o cieľové populácie podliehajúce viacročným plánom, ale aj o populácie lovené ako vedľajší úlovok. Takéto zlepšenie bolo možné aj vďaka záväzku rybárov poskytovať lepšie údaje na účely informovania vedeckého procesu.

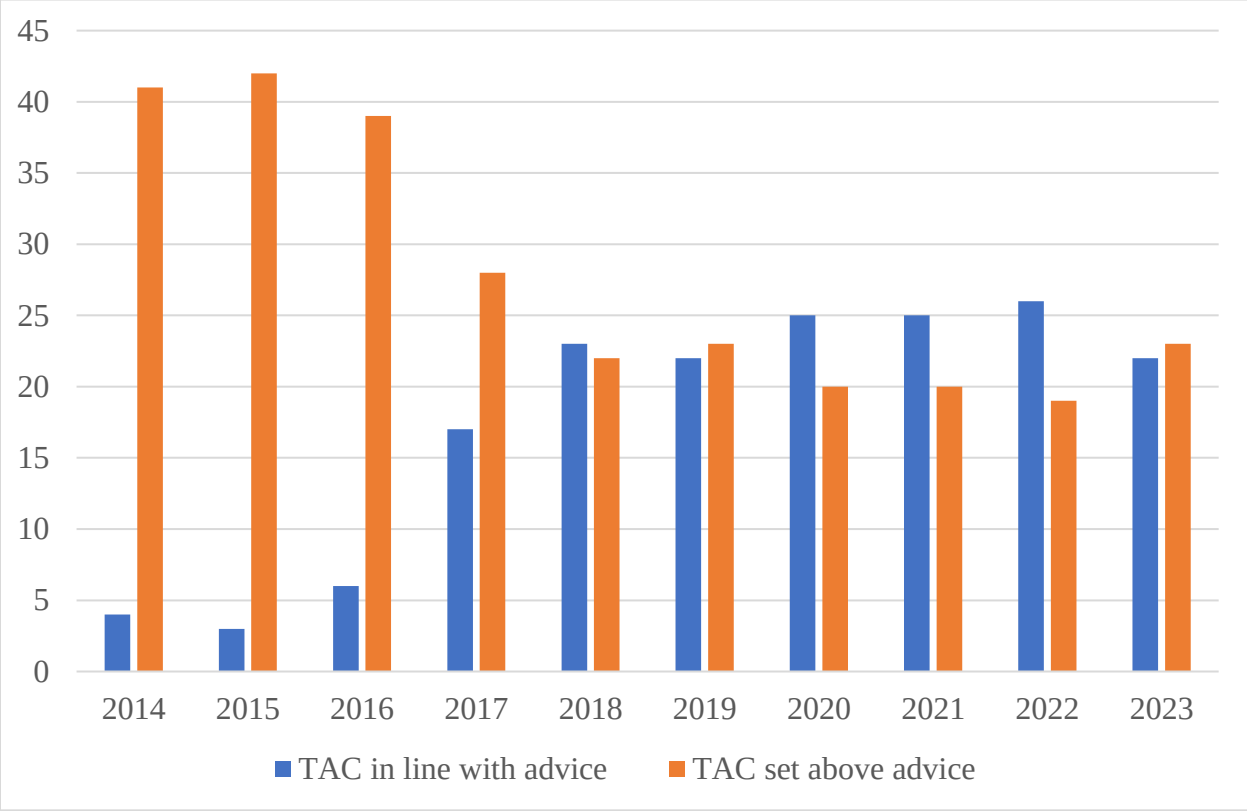
Môžu sa zaznamenať určité výkyvy celkového počtu populácií, v prípade ktorých bolo vydané odporúčanie týkajúce sa MSY (napr. juhozápadné vody), ktoré môžu byť spôsobené procesom stanovovania referenčných hodnôt, podľa ktorých sa reviduje alebo aktualizuje základ odporúčania. Celkovo však môžeme z uvedeného grafu usúdiť, že v priebehu času dochádza k nárastu počtu odporúčaní týkajúcich sa MSY.

Ilustrácia 2: percentuálny podiel cieľových populácií podliehajúcich viacročným plánom pre Severné more a západné vody (vrátane juhozápadných vôd, SWW; severozápadných vôd, NWW a Severného mora, NS), v prípade ktorých bolo vydané odporúčanie týkajúce sa MSY, v priebehu času (zdroj: údaje získané z odporúčaní ICES).

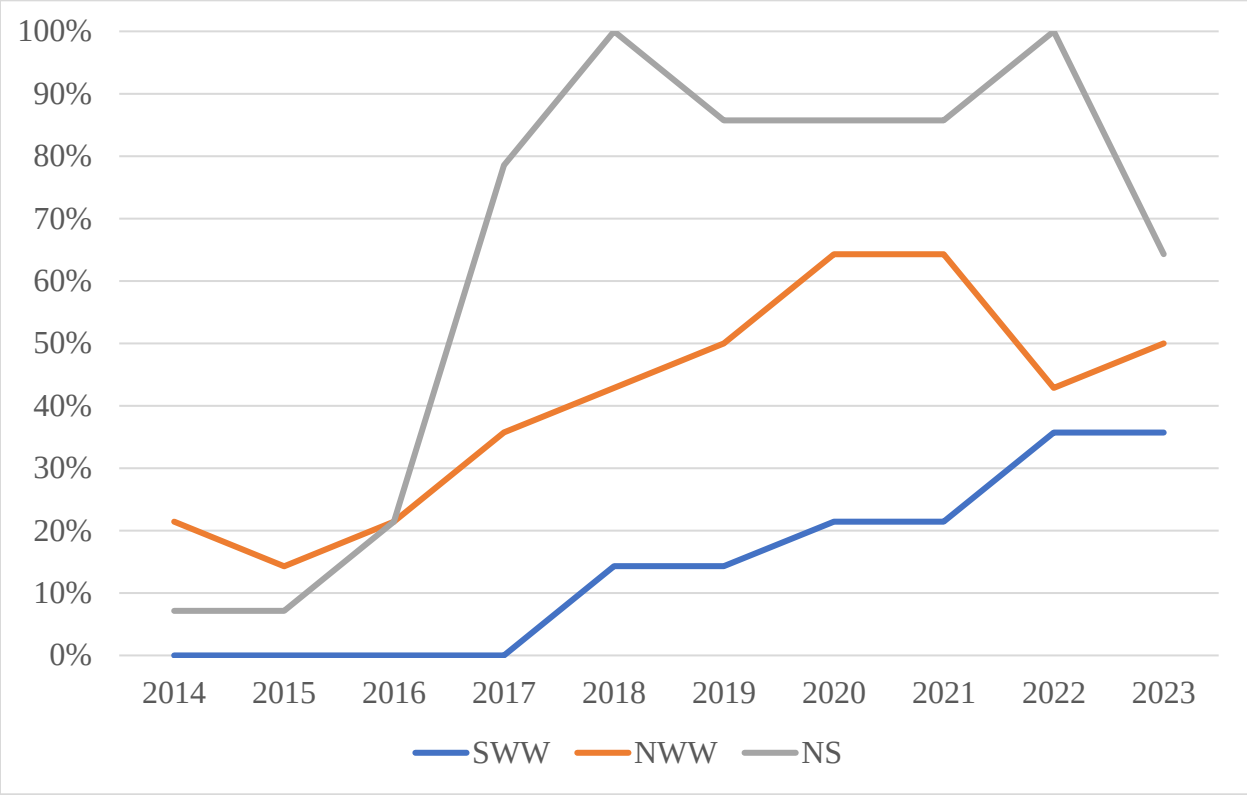
Pri stanovovaní TAC od nadobudnutia účinnosti viacročných plánov v rokoch 2019 a 2020 sa mnohé TAC stanovili v súlade s MSY. Okrem toho, pokiaľ ide o preventívne odporúčania, Komisia navrhla úrovne TAC, ktoré sa v priebehu rokov, a najmä od roku 2019, postupne približovali úrovniam odporúčaným radou ICES.

Od nadobudnutia účinnosti základného nariadenia v roku 2014 sa rybolovné možnosti stanovené Radou zvýšili. To je v súlade s vedeckými odporúčaniami pre cieľové populácie podliehajúce viacročným plánom (pozri ilustráciu 3). Tento počet od začiatku uplatňovania viacročných plánov v roku 2019 a 2020 naďalej rastie. Komisia pred rokmi 2019 a 2020 navrhla TAC nad úrovňami navrhnutými vo vedeckých odporúčaniach pre viaceré cieľové populácie, na ktoré sa vzťahujú preventívne odporúčania, a/alebo Rada rozhodla o stanovení takýchto TAC. Od roku 2020 však počet týchto prípadov klesal a takéto prípady sa vyskytujú len s cieľom zohľadniť relevantné faktory špecifické pre jednotlivé populácie. V grafe (ilustrácia 3) je znázornený tento vývoj v prípade všetkých cieľových populácií podliehajúcich viacročným plánom pre Severné more a západné vody.

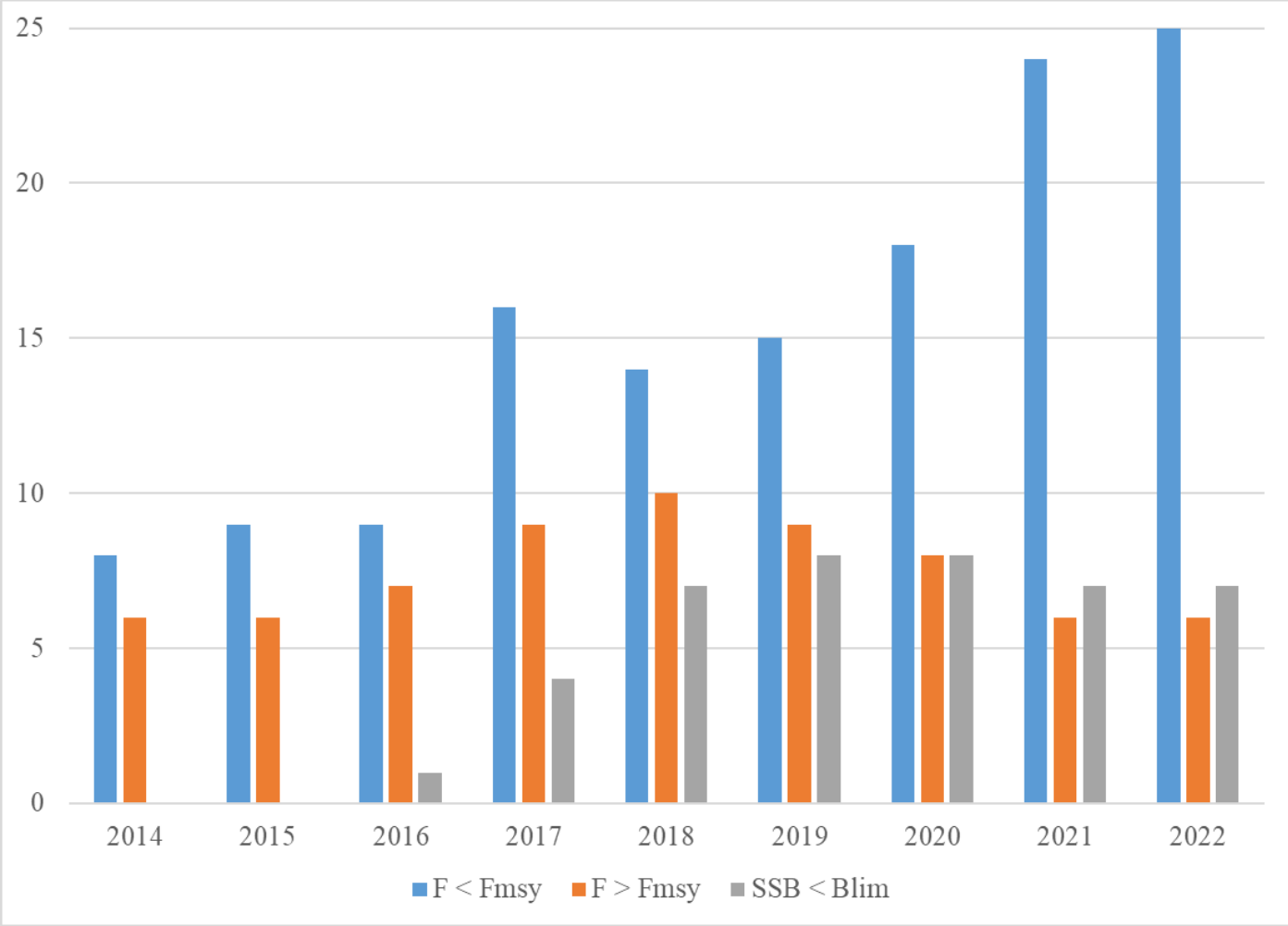
Ilustrácia 3: počet TAC stanovených v súlade s vedeckým odporúčaním (modrý stĺpec) v porovnaní s TAC stanovenými nad rámec vedeckého odporúčania (oranžový stĺpec) od nadobudnutia účinnosti základného nariadenia. Zohľadňujú sa len cieľové populácie podliehajúce viacročným plánom pre Severné more a západné vody.

V grafe (ilustrácia 4) sa znázorňuje, ako sa v priebehu času zmenili TAC stanovené v súlade s vedeckým odporúčaním od začiatku uplatňovania základného nariadenia v troch morských oblastiach: i) Severné more; ii) severozápadné vody a iii) juhozápadné vody. Zohľadňujú sa len cieľové populácie podliehajúce viacročným plánom pre Severné more a západné vody.

Ilustrácia 4: TAC stanovené v súlade s vedeckým odporúčaním od začiatku uplatňovania základného nariadenia v týchto oblastiach: i) Severné more (NS); ii) severozápadné vody (WW) a iii) juhozápadné vody (SWW). Zohľadňujú sa len cieľové populácie podliehajúce viacročným plánom pre Severné more a západné vody.

V grafe (ilustrácia 5) je znázornené, že v prípade mnohých populácií rýb sa od začiatku uplatňovania viacročných plánov pre Severné more v roku 2019 a západné vody v roku 2020 znížil rybolovný tlak. V súčasnosti je preto menej populácií pod úrovňou „Blim“[15] a ukazovatele biomasy sú k dispozícii pre viac populácií. Je to opäť vďaka záväzku rybárov a členských štátov neustále zlepšovať poskytovanie údajov, ktoré prispievajú k vedeckému procesu.

Ilustrácia 5: stav cieľových populácií podliehajúcich viacročným plánom pre Severné more a západné vody od začiatku uplatňovania základného nariadenia. SSB je „biomasa neresiacej sa populácie“.

PRÍKLADY PRIAZNIVÉHO VÝVOJA

Viacročné plány naďalej prispievajú k priaznivému vývoju v mnohých druhoch rybolovu, ktorý sa začal reformou SRP (2013). Pri týchto druhoch rybolovu sa úrovne TAC zvýšili a časom sa mohli využívať zdravšie populácie (ilustrácia 5). Ku kľúčovým príkladom patrí: i) homár štíhly v Írskom

[15] „Blim“ je referenčný bod biomasy neresiacej sa populácie podľa najlepších dostupných vedeckých odporúčaní […], pod hranicou ktorého môže dôjsť k zníženiu reprodukčnej schopnosti, ako sa vymedzuje vo viacročných plánoch pre Severné more a západné vody.

mori a Keltskom mori (nárast o viac ako 12 % od roku 2020 do roku 2024); ii) treska merlang v Severnom mori (nárast o 346 % od roku 2019 do roku 2024); iii) treska jednoškvrnná v Severnom mori (nárast o 250 % od roku 2019 do roku 2024); iv) platesa veľká v Severnom mori (nárast o takmer 9 % od roku 2019 do roku 2024) a v) treska jednoškvrnná v oblasti Skagerrak (nárast o 250 % od roku 2019 do roku 2024).

Tieto výsledky by nebolo možné dosiahnuť bez záväzku rybárov a ďalších zainteresovaných strán zodpovedne hospodáriť s populáciami rýb, ktoré sú v konečnom dôsledku zdrojom ich príjmov. Zlepšenia sa dosiahli aj aktívnym zapojením poradných rád do procesu regionalizácie.

V nasledujúcich kapitolách o Severnom mori, oblasti Skagerrak-Kattegat a Baleárskom mori sa poskytuje prehľad vývoja v týchto morských oblastiach.

SEVERNÉ MORE A SKAGERRAK-KATTEGAT

Od prvého roka uplatňovania viacročného plánu pre Severné more sa rybolovné možnosti v prípade tresky jednoškvrnnej v oblasti Skagerrak a Kattegat v rokoch 2019 až 2024 zvýšili o 250 %.

BALEÁRSKE MORE A VYUŽÍVANIE FLEXIBILITY HORNÉHO ROZSAHU MSY

Pri zmiešanom rybolove ryb s bielym mäsom, ako je merlúza južná, čertovité a kalkany, ICES uznala, že obmedzujúcim faktorom je merlúza južná, a posúdila, že je v dobrom stave (aj nad úrovňou MSY $B_{trigger}$[16])[17]. Znamenalo to, že právne podmienky stanovené v článku 4 ods. 5 viacročného plánu pre západné vody na použitie horného rozsahu MSY boli splnené. S cieľom poskytnúť rybárom väčšiu flexibilitu a umožniť im lepšie využívať svoje kvóty pre ostatné druhy rýb s bielym mäsom, Komisia navrhla na roky 2020, 2022, 2023 a 2024 stanoviť TAC pre merlúzu južnú v hornom rozsahu MSY. Rada s týmito návrhmi súhlasila. Na rok 2021 bol však TAC stanovený v súlade s preventívnymi odporúčaniami. Po stanovení referenčnej hodnoty[18] bol v roku 2022 TAC opäť stanovený v súlade s horným rozsahom MSY.

Rybolovné možnosti v prípade populácií rýb s bielym mäsom v pyrenejských vodách, ako sú čertovité a kalkany, ako aj homára štíhleho ulovených spolu s merlúzou južnou pri zmiešanom rybolove rýb s bielym mäsom sa od roku 2022 celkove zvýšili.

---

16 ICES. 2023. *Iberian Waters mixed-fisheries considerations* (Aspekty zmiešaného rybolovu v pyrenejských vodách). V správe poradného výboru rady ICES, 2023. Odporúčanie ICES 2023, https://doi.org/10.17895/ices.advice.24212058.
ICES. 2024. *Hake (Merluccius merluccius) in divisions 8.c and 9.a, Southern stock (Cantabrian Sea and Atlantic Iberian waters)* [Merlúza európska (*Merluccius merluccius*) v divíziách 8c a 9a, južná populácia (Kantábrijské more a atlantické pyrenejské vody)]. V správe poradného výboru rady ICES, 2024. Odporúčanie ICES 2024, https://doi.org/10.17895/ices.advice.25019306.

17 MSY $B_{trigger}$ je úroveň biomasy, pod ktorej hranicou sa majú prijať riadiace opatrenia s cieľom umožniť, aby sa populácia obnovila nad úroveň, pri ktorej možno v dlhodobom horizonte dosiahnuť MSY.

18 ICES. 2023. *Benchmark workshop on anglerfish and hake (WKANGHAKE; outputs from 2022 meeting)* [Seminár o referenčných hodnotách týkajúcich sa čertovitých a merlúzy európskej (WKANGHAKE, výstupy zo stretnutia v roku 2022)]. ICES Scientific Reports. 5:17. 354 s., https://doi.org/10.17895/ices.pub.20068997.

V rámci konzultácií so zainteresovanými stranami, ktoré sa uskutočnili pri príprave tejto správy, francúzsky Národný výbor pre námorný rybolov a akvakultúru (Comité national des pêches maritimes et des élevages marins, CNPMEM) potvrdil, že viacročnými plánmi sa umožňuje flexibilita pri stanovovaní rybolovných možností, najmä v zmiešanom rybolove, aby sa predišlo pozastaveniu rybolovu. Výbor však vyjadril poľutovanie nad tým, že pri stanovovaní TAC a kvót v Rade sa nevyužila flexibilita. Poradná rada pre juhozápadné vody (SWWAC) by z ekonomických dôvodov uprednostnila širšie využívanie horného rozsahu MSY. Niektorí vedci, ktorí sa zapojili do konzultácie, sa domnievajú, že účinok je neutrálny a že cieľom stanovenia TAC by mal byť F_{MSY} (hodnota MSY), a nie rozsahy MSY.

Výbor CNPMEM, Poradná rada pre severozápadné vody (NWWAC), skupina členských štátov pre severozápadné vody, dvaja členovia výboru STECF a regionálna koordinačná skupina pre zber údajov zistili, že vykonávanie viacročných plánov pre Severné more a západné vody napomohlo zvýšenie počtu TAC riadených v súlade s MSY.

Podľa Komisie sa pravidlami viacročných plánov sa poskytla určitá flexibilita pri hospodárení s populáciami, pre ktoré boli stanovené rozsahy. Dobrým príkladom je merlúza južná v Biskajskom zálive a Baleárskom mori uvedená v predchádzajúcom texte. V reakcii na názor výboru CNPMEM, ktorý by uvítal väčšiu flexibilitu pri rokovaniach Rady, Komisia zdôraznila, že už vo svojich návrhoch rybolovných možností v plnej miere využíva flexibilitu poskytovanú viacročnými plánmi vo všetkých prípadoch v morskej oblasti Atlantického oceánu. Inými slovami, všetky TAC sa navrhujú buď na úrovni hodnoty MSY, alebo ak sú splnené právne podmienky, Komisia navrhuje TAC na hornej úrovni MSY.

3.1.1 OBMEDZENIA

RYBOLOV V BISKAJSKOM ZÁLIVE

Udržateľným hospodárením s populáciami v Biskajskom zálive zo strany rybárov, vedcov a členských štátov sa zabezpečujú stabilné rybolovné možnosti, ktoré za to pobrežným komunitám v tomto regióne poskytujú dobrú hospodársku základňu. V posledných troch rokoch však došlo k prudkému poklesu rybolovných možností v tejto morskej oblasti v prípade určitých populácií. Prvý pokles nastal v roku 2022, keď sa TAC pre soleu európsku v Biskajskom zálive musel znížiť o 36 %, aby sa obmedzil rybolovný tlak a populácia sa udržala v súlade s MSY. Rada súhlasila s návrhom Komisie na toto zníženie. TAC bol následne v roku 2023 zvýšený o 20 %.

ICES mohla v roku 2023 poskytnúť odporúčanie týkajúce sa MSY pre tresku žltkavú v Biskajskom zálive a pyrenejských vodách. Odporúčalo sa znížiť tieto tri TAC o 53 %, čo bolo potrebné zrealizovať v plnej miere (hoci to predstavovalo len 4 % zníženie v porovnaní s predchádzajúcim odporúčaním ICES). Treska žltkavá je populácia lovená ako vedľajší úlovok podliehajúca viacročnému plánu pre západné vody, v prípade ktorej sa v článku 5 ods. 3 o „blokačných druhoch“ vyžaduje, aby sa zohľadňovalo, že je náročné loviť súčasne všetky populácie na úrovni MSY, a to najmä v situáciách, keď v dôsledku zmiešaného rybolovu dôjde k jeho predčasnému zákazu. Ukázalo sa, že TAC pre túto populáciu sa musí stanoviť buď v súlade

s novoposúdenou hodnotou MSY, alebo výbor STECF musí vykonať hodnotenie blokačných druhov na rok 2024 na základe príslušných údajov predložených tými členskými štátmi, ktoré tvrdili, že prudký pokles populácie tresky žltkavej by spôsobil takéto pozastavenie rybolovu pre ich flotily. Prijalo sa rozhodnutie znížiť TAC na rok 2024 o 35 %, keďže výbor STECF potvrdil riziko pozastavenia rybolovu v prípade rybolovu iných zdravších populácií, pri ktorom je treska žltkavá buď vedľajším úlovkom, alebo sa loví spolu s inými zdravšími populáciami v rámci zmiešaného rybolovu.

V prípade iných druhov rybolovu v Biskajskom zálive musela Komisia navrhnúť aj výrazné zníženie na rybársky hospodársky rok 2024 v súlade s odporúčaním ICES, konkrétne zníženie o 41 % v prípade tresky merlang, zníženie o 14 % v prípade homára štíhleho, zníženie o 7 % v prípade soley európskej a zníženie o 22 % v prípade južnej populácie morony európskej, aby bol tento rybolov naďalej udržateľný a v súlade s MSY. Rada vo všetkých prípadoch súhlasila s návrhom Komisie.

Rybolov soley európskej a homára štíhleho bol v predchádzajúcich rokoch riadený udržateľne v súlade s MSY, zatiaľ čo v prípade rybolovu tresky žltkavej a tresky merlang, ktorý bol najnovšie posúdený na úrovni MSY, sa zaznamenalo veľmi výrazné zníženie ich TAC. Rybári nastolili otázku, či tieto populácie nepriaznivo neovplyvnili aj iné faktory okrem rybolovu, pričom tvrdili, že viacročné plány sú príliš zamerané na krátkodobé ciele namiesto uplatňovania postupného znižovania. V tejto súvislosti Komisia poznamenáva, že ICES vo svojom najnovšom prehľade o ekosystémoch zdôraznila pomerný nárast prirodzenej úmrtnosti populácií rýb v tomto ekoregióne v dôsledku iných faktorov, než je rybolov, ktorého tlak sa od 90. rokov 20. storočia neustále znižuje, a týmito inými faktormi sú najmä predácia a zmena klímy[19]. Bežným javom sú rozdiely vo veľkosti populácií a ich biologických parametroch, ktoré potom vedú k určitému zníženiu alebo zvýšeniu príslušných kvót.

Komisia uznáva nepretržité úsilie odvetvia rybolovu aj zainteresovaných strán zamerané na zníženie tlaku na populácie rýb a dodržiavanie vedeckých odporúčaní. Vo viacročných plánoch sa vyžaduje, aby sa TAC každoročne stanovovali v súlade s MSY a nepovoľuje sa postupný prístup, ktorý by umožnil postupné znižovanie v prípade populácií, s ktorými sa predtým hospodárilo udržateľne na úrovni MSY.

3.2 Populácie, s ktorými sa hospodári spoločne s pobrežnými štátmi v severovýchodnom Atlantiku, najmä so Spojeným kráľovstvom a s Nórskom, v rámci zmiešaného rybolovu

Hoci viacročné plány naďalej poskytujú užitočný základ na stanovenie pozícií EÚ v rámci každoročných konzultácií s tretími krajinami, pokiaľ ide o populácie, s ktorými sa hospodári spoločne, najmä v situáciách, keď ICES vydá odporúčanie na nulový úlovok, je skutočná úroveň

[19] ICES. 2022. *Bay of Biscay and the Iberian Coast ecoregion – Ecosystem overview* (Ekoregión Biskajského zálivu a pobrežia Pyrenejského polostrova – prehľad o ekosystémoch). V správe poradného výboru rady ICES, 2022. Odporúčanie ICES 2022, oddiel 6.1, https://doi.org/10.17895/ices.advice.21731579.

TAC predmetom konzultácií. Táto správa sa však vzťahuje aj na uplatňovanie viacročných plánov pred vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ.

Pokiaľ ide o severnú populáciu merlúzy európskej (širšia oblasť Severného mora, Keltské more a severný Biskajský záliv), z vývoja populácie sa vyplýva, že od začiatku 21. storočia sa obnovila a rozšírila sa aj jej oblasť výskytu, pričom v Severnom mori sa stala viac zastúpenou ako predtým. Pre populáciu merlúzy európskej bola v roku 2022 stanovená referenčná hodnota.

TAC, o ktorom sa rokovalo so Spojeným kráľovstvom, sa stanovil s použitím rozsahov podľa viacročného plánu pre západné vody. TAC je stanovený na úrovni hodnoty MSY. EÚ však využila ustanovenia viacročného plánu na obmedzenie zníženia horného rozpätia MSY na 20 % v prípadoch, pri ktorých sa v roku 2022 odporúčalo ešte väčšie zníženie. S Nórskom sa rokuje aj o severnej populácii merlúzy európskej.

Poradná rada pre severozápadné vody vyjadruje poľutovanie nad tým, že pri stanovovaní rybolovných možností pre severozápadné vody sa nepoužili rozsahy MSY. Komisia je presvedčená, že rozsahy sa použili, keď boli splnené právne podmienky na ich použitie.

Podľa dohody o obchode a spolupráci[20] môžu EÚ a Spojené kráľovstvo spoločne zvážiť vypracovanie viacročných stratégií ochrany a riadenia, ktoré by slúžili ako základ na stanovenie TAC, ako aj iných riadiacich opatrení. Takéto stratégie sú predmetom priebežných diskusií v rámci Osobitného výboru pre rybolov.

3.3 Situácia v oblasti zmiešaného rybolovu v Severnom mori a západných vodách

Vody EÚ v Severnom mori a západných vodách sa vyznačujú situáciou v oblasti zmiešaného rybolovu, v ktorej sa rybolov zameriava na komerčne hodnotné a zdravšie populácie, ako je homár štíhly v oblasti Kattegat, treska jednoškvrnná v Keltskom mori, treska jednoškvrnná na západe Škótska a severná populácia merlúzy európskej. V rámci tohto rybolovu však dochádza k nezamedziteľným vedľajším úlovkom iných populácií rýb, ktoré môžu byť niekedy pod oveľa väčším tlakom ako zdravšie cieľové populácie. Medzí príklady patria nezamedziteľné vedľajšie úlovky z oslabenej populácie tresky škvrnitej a tresky merlang v Keltskom mori pri rybolove zdravej populácie tresky jednoškvrnnej v danej morskej oblasti, oslabená populácia pagela bledého ako vedľajší úlovok pri rybolove zdravej populácie merlúzy európskej ulovenej plavidlami na lov lovnou šnúrou v Keltskom mori a oslabená populácia tresky škvrnitej ako nezamedziteľný vedľajší úlovok homára štíhleho v oblasti Kattegat.

Toto je len niekoľko príkladov, ktoré približujú situáciu v oblasti zmiešaného rybolovu v európskych vodách. V takomto prostredí, kde sa praktizuje zmiešaný rybolov sa články 4 a 5 viacročného plánu pre Severné more a viacročného plánu pre západné vody uplatňujú na „blokačné druhy“ a stanovuje sa v nich potreba zohľadňovať, že je náročné loviť súčasne všetky

[20] Dohoda o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej (Ú. v. EÚ L 149, 30.4.2021, s. 10).

populácie na úrovni MSY. Treba však prijať opatrenia na čo najväčšie zníženie nezamedziteľných vedľajších úlovkov. Viacročnými plánmi sa prispelo k dosiahnutiu tohto cieľa (pozri príklady ďalej v texte), keďže sa do nich zahrnuli konkrétne opatrenia na zníženie takýchto vedľajších úlovkov.

Skupina členských štátov pre severozápadné vody uznáva, že viacročný plán pre Severné more bol prospešný pri predchádzaní pozastaveniu rybolovu prostredníctvom riadenia zmiešaného rybolovu.

Ďalej sa uvádza niekoľko konkrétnych príkladov riadenia zmiešaného rybolovu v rôznych morských oblastiach.

3.3.1 KATTEGAT

Medzi príklady opatrení v rámci viacročného plánu pre Severné more na ochranu určitých populácií v oblasti Kattegat patrí návrh stanoviť TAC pre homára štíhleho v oblasti Skagerrak a Kattegat v dolnom rozsahu MSY v súlade s článkom 4 ods. 4 viacročného plánu pre Severné more s cieľom minimalizovať nezamedziteľné vedľajšie úlovky tresky škvrnitej v oblasti Kattegat pri love homára štíhleho. Rada súhlasila s návrhmi Komisie len v roku 2020, 2022 a 2024. Aj vo všetkých ostatných rokoch však stanovila TAC v dolnom rozsahu MSY.

Od roku 2020 platia aj nápravné opatrenia pre tresku škvrnitú v oblasti Kattegat. Zahŕňajú zavedenie selektívnejšieho výstroja pre vlečné siete na lov pri dne, povolenie lovu homára štíhleho len s použitím panela Seltra alebo švédskej mriežky, v spojení s obmedzením vedľajších úlovkov tresky škvrnitej na úrovni najviac 1,5 %. Navyše s cieľom podnietiť plavidlá, aby používali diaľkové elektronické monitorovanie na účinné monitorovanie dodržiavania povinnosti vyloďiť úlovky, môžu plavidlá EÚ, ktoré sa zúčastňujú na projekte členského štátu v oblasti plne zdokumentovaného rybolovu, namiesto toho používať výstroj v súlade s nariadením o technických opatreniach.

Prínosom uvedených opatrení je, že cieľový rybolov homára štíhleho mohol pokračovať, pričom boli zavedené opatrenia týkajúce sa tresky škvrnitej ako vedľajšieho úlovku. V tejto súvislosti ICES nedokáže odhadnúť podiel úmrtnosti, ktorá súvisí s rybolovom (a teda nie s prirodzenou úmrtnosťou, alebo s migráciou do Severného mora po využití oblasti Kattegat ako miesta odchovu). Potreba používať selektívnejší výstroj sa spomína aj v odporúčaní ICES a dokumente technickej služby ICES.

3.3.2 PRÍKLADY V KELTSKOM MORI

Opatrenia v rámci viacročného plánu pre západné vody na ochranu populácií lovených ako vedľajší úlovok v Keltskom mori zahŕňajú návrh TAC pre tresku jednoškvrnnú v dolnom rozsahu MSY na základe článku 4 ods. 3 viacročného plánu pre západné vody s cieľom minimalizovať nezamedziteľné vedľajšie úlovky tresky škvrnitej a tresky merlang pri rybolove tresky jednoškvrnnej, pričom obe populácie sú cieľové podľa viacročného plánu pre západné vody. Rada

sa riadila návrhom Komisie na rok 2020, ktorý bol posledným rokom pred vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ. Na rok 2021 Rada stanovila predbežné TAC a v druhom polroku 2021 sa dosiahla následná dohoda o TAC so Spojeným kráľovstvom. Od roku 2021 sa o týchto populáciách rokovalo v rámci konzultácií medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom.

Ďalšie nápravné opatrenia v prípade tresky škvrnitej a tresky merlang v Keltskom mori, ktoré sú cieľovými populáciami podľa viacročného plánu pre západné vody, navrhla Komisia na rok 2020 v rámci nariadenia o rybolovných možnostiach na základe článku 8 viacročného plánu pre západné vody. Zahŕňajú neoddeliteľne súvisiace technické opatrenia a kvótu na vedľajšie úlovky tresky škvrnitej v Keltskom mori na úrovni poskytujúcej ochranu populáciám loveným ako vedľajší úlovok a zároveň umožňujúcej pokračovať v cielenom love tresky jednoškvrnnej. Pokiaľ ide o TAC, Komisia navrhla 88 % zníženie v súlade s hodnotou MSY a pravidlom odporúčania ICES. Keďže by to viedlo k nízkemu TAC predstavujúcemu 189 ton v prípade tresky škvrnitej, čo by spôsobilo pozastavenie rybolovu iných druhov rýb s bielym mäsom v Keltskom mori, Rada sa rozhodla neriadiť sa TAC navrhnutým Komisiou a namiesto toho stanoviť TAC na úrovni 805 ton, aby sa zabránilo predčasnému pozastaveniu rybolovu iných rýb s bielym mäsom v Keltskom mori. Pri tomto TAC bol stále umožnený značný nárast biomasy. Okrem toho Rada zaviedla selektívnejšie metódy rybolovu rýb s bielym mäsom v Keltskom mori, ktoré neoddeliteľne súvisia s nariadením o rybolovných možnostiach na rok 2020. Bez týchto neoddeliteľne súvisiacich opatrení by TAC musel byť nižší. Opatrenia v uvedenom nariadení boli následne nahradené delegovaným aktom[21] na základe spoločného odporúčania skupiny členských štátov pre severozápadné vody prijatého v roku 2020, ktoré obsahuje iné selektívnejšie metódy rybolovu.

Ďalším príkladom v Keltskom mori je pagel bledý, ktorý je nezamedziteľným vedľajším úlovkom pri love severnej populácie merlúzy európskej lovnou šnúrou. ICES odporučila nulový výlov tejto populácie, keďže ju považovala za prelovenú[22]. To by však znamenalo pozastavenie rybolovu severnej populácie merlúzy európskej. Preto sa na roky 2023 a 2024 stanovil nízky TAC výlučne pre vedľajšie úlovky s cieľom zachovať v tejto morskej oblasti otvorený rybolov severnej populácie merlúzy európskej a v čo najväčšej miere chrániť vedľajšie úlovky pagela bledého. Okrem toho sa skupina členských štátov pre severozápadné vody dohodla na spoločnom

---

21 Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2324 z 23. augusta 2021, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241, pokiaľ ide o technické opatrenia týkajúce sa rybolovu určitých druhov žijúcich pri morskom dne a pelagických druhov v Keltskom mori, Írskom mori a vo vodách západne od Škótska (Ú. v. EÚ L 465, 29.12.2021, s. 1).
Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/2588 z 20. októbra 2022, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241, pokiaľ ide o technické opatrenia týkajúce sa rybolovu určitých druhov žijúcich pri morskom dne a pelagických druhov v Keltskom mori, Írskom mori a vo vodách západne od Škótska (Ú. v. EÚ L 338, 30.12.2022, s. 44).
Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2024/492 z 30. novembra 2023, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241, pokiaľ ide o predĺženie platnosti technických opatrení týkajúcich sa rybolovu určitých druhov žijúcich pri morskom dne a pelagických druhov v Keltskom mori, Írskom mori a vo vodách západne od Škótska (Ú. v. EÚ L, 2024/492, 13.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/492/oj).

22 ICES. 2022. *Blackspot seabream (Pagellus bogaraveo) in subareas 6–8 (Celtic Seas, the English Channel, and Bay of Biscay)* [Pagel bledý (Pagellus bogaraveo) v podoblastiach 6 – 8 (Keltské more, Lamanšský prieliv a Biskajský záliv)]. V správe poradného výboru rady ICES, 2022. Odporúčanie ICES 2022, https://doi.org/10.17895/ices.advice.19453802.

odporúčaní zaviesť minimálne ochranné referenčné veľkosti pagela bledého loveného v rámci komerčného a rekreačného rybolovu a v oblastiach zákazu rybolovu s cieľom lepšie chrániť pohlavne zrelé ryby a mladý druhu pagel bledý. Na základe tohto spoločného odporúčania Komisia na rok 2023 prijala technické opatrenie vo forme delegovaného aktu, ktorého platnosť bola predĺžená do roku 2024[23].

Jedna odvetvová organizácia (CNPMEM) kritizuje viacročný plán ako príliš nepružný, pokiaľ ide o zoznam cieľových populácií, a uviedla, že neexistujú jasné kritériá toho, čo tvorí cieľovú populáciu.

Je potrebné poznamenať, že v diskusiách o viacročných plánoch Komisia navrhla, aby spoluzákonodarcovia delegovali na Komisiu právomoci meniť zoznamy cieľových populácií. Spoluzákonodarcovia však s návrhom Komisie nesúhlasili a rozhodli sa ponechať si právomoc meniť zoznam cieľových populácií.

3.4 Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-330/22

Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vo svojom rozsudku z 11. januára 2024[24] potvrdil platnosť nariadenia o rybolovných možnostiach na rok 2020[25], pokiaľ ide o stanovenie štyroch TAC výlučne pre nezamedziteľné vedľajšie úlovky nad úrovňami odporúčania ICES na nulový výlov. Súdny dvor dospel k záveru, že Rada disponovala mierou voľnej úvahy na stanovenie týchto TAC pre populácie lovené ako vedľajší úlovok nad vedecky odporúčanými úrovňami, aby sa zosúladilo pokračovanie v zmiešanom rybolove s docielením dobrého biologického stavu dotknutých populácií. Súdny dvor zároveň rozhodol, že na populácie uvedené vo viacročných plánoch ako „cieľové“ sa povinnosť dosiahnuť a zachovať MSY po roku 2020 „uplatňuje striktne a bez výnimky“.

4 Ekosystémový prístup

V článku 2 ods. 3 základného nariadenia o SRP sa stanovuje, že v rámci SRP sa musí pri riadení rybárstva uplatňovať ekosystémový prístup s cieľom minimalizovať negatívny vplyv rybolovných činností na morský ekosystém. V článku 3 ods. 3 viacročných plánov sa stanovuje, že plány sú v súlade s právnymi predpismi EÚ v oblasti životného prostredia, najmä cieľom dosiahnuť do roku

---

[23] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2023/56 z 19. júla 2022, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241, pokiaľ ide o osobitné technické opatrenia týkajúce sa pagela bledého (*Pagellus bogaraveo*) v podoblastiach ICES 6 až 8 (Ú. v. EÚ L 5, 6.1.2023, s. 1).
Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2024/491 z 30. novembra 2023, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241, pokiaľ ide o osobitné technické opatrenia týkajúce sa pagela bledého (*Pagellus bogaraveo*) v podoblastiach ICES 6 až 8 (Ú. v. EÚ L, 2024/491, 13.2.2024, ELI:) http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/491/oj.

[24] Rozsudok z 11. januára 2024, Friends of the Irish Environment (Rybolovné možnosti presahujúce nulu), C-330/22, EU:C:2024:19.

[25] Nariadenie Rady (EÚ) 2020/123 z 27. januára 2020, ktorým sa na rok 2020 stanovujú rybolovné možnosti pre určité populácie rýb a skupiny populácií rýb uplatniteľné vo vodách Únie a v prípade rybárskych plavidiel Únie aj v určitých vodách nepatriacich Únii (Ú. v. EÚ L 25, 30.1.2020, s. 1).

2020 dobrý environmentálny stav, ako sa vyžaduje v rámcovej smernici o morskej stratégii[26]. V uvedenej smernici sa stanovuje 11 kvalitatívnych deskriptorov na určenie dobrého environmentálneho stavu. Viacročné plány sa zameriavajú na zabezpečenie toho, aby sa splnili podmienky deskriptora 3 (najrelevantnejší pre riadenie rybárstva), a prispievanie k plneniu iných relevantných deskriptorov v pomere k relatívnej úlohe, ktorú rybolov zohráva.

Deskriptor 3 je priamo spojený so stanovením rybolovných možností. Uvádza sa v ňom, že „*[p]opulácie všetkých rýb, mäkkýšov a kôrovcov využívaných na komerčné účely sú v rámci bezpečných biologických limitov a vykazujú rozdelenie podľa veku populácie a veľkosti svedčiace o jej dobrom stave*“. Rybolovné činnosti majú vplyv na deskriptory týkajúce sa: biodiverzity (1), potravinového reťazca (4), integrity morského dna (6) a morského odpadu (10). Vplyv rybolovu na ostatné deskriptory je prinajlepšom nepriamy a/alebo nepodstatný[27].

ICES uvádza, že rybolovná úmrtnosť od 90. rokov 20. storočia neustále klesá a v súčasnosti je v priemere pod úrovňou F_{MSY}[28].

Pri rybolove sa môžu uloviť chránené druhy, ako sú morské vtáky a morské cicavce[29]. Reformou SRP z roku 2013 sa zainteresovaným stranám a členským štátom konkrétneho regiónu ponúkli nové spôsoby spolupráce, aby sa mohli dohodnúť na osobitných opatreniach pre svoje morské oblasti.

5 POVINNOSŤ VYLODIŤ ÚLOVKY

Jedným z hlavných cieľov reformovanej SRP (2013) je vykonávať povinnosť vyloďiť úlovky a postupne eliminovať odhadzovanie úlovkov zamedzením nechceným úlovkom a znižovaním ich množstva. Povinnosť vyloďiť úlovky sa vzťahuje na druhy, s ktorými sa hospodári prostredníctvom TAC, ktorý sa uplatňuje od januára 2019.

Pokiaľ ide o povinnosť vyloďiť úlovky, zainteresované strany, ktoré sa zapájajú do konzultácie, uviedli, že hoci existujú dôkazy o znížení odhadzovania úlovkov, povinnosť vyloďiť úlovky nesplnila svoj cieľ a hlavnou výzvou ostáva zabezpečovať, aby sa povinnosť vyloďiť úlovky uplatňovala podľa právneho rámca, a zároveň podporovať zmenu štruktúr rybolovu smerom k väčšej selektívnosti. Bez ohľadu na uvedené od zavedenia povinnosti vyloďiť úlovky odvetvie

---

[26] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (rámcová smernica o morskej stratégii) (Ú. v. EÚ 164, 25.6.2008, s. 19).

[27] Ostatné deskriptory sú: Introdukcia nepôvodných druhov (2), eutrofikácia vplyvom ľudskej činnosti (5), hydrografické podmienky (7), úroveň kontaminujúcich látok v mori (8), úroveň kontaminujúcich látok v rybách a iných plodoch mora (9), prívod energie vrátane podmorského hluku (11).

[28] ICES. 2022. *Bay of Biscay and the Iberian Coast ecoregion – Fisheries overview* (Ekoregión Biskajského zálivu a pobrežia Pyrenejského polostrova – prehľad o rybolove). V správe poradného výboru rady ICES, 2022. Odporúčanie ICES 2022, oddiel 6.2. https://doi.org/10.17895/ices.advice.21641396.

[29] ICES. 2022. *Bay of Biscay and the Iberian Coast ecoregion – Ecosystem overview* (Ekoregión Biskajského zálivu a pobrežia Pyrenejského polostrova – prehľad o ekosystémoch). V správe poradného výboru rady ICES, 2022. Odporúčanie ICES 2022, oddiel 6.1, https://doi.org/10.17895/ices.advice.21731579.

rybárstva vynaložilo značné úsilie na pochopenie a následné vykonávanie tejto politiky, ako aj na aktívnu spoluprácu s výskumnými ústavmi s cieľom vyvinúť spôsoby predchádzania nechceným úlovkom a ich znižovania a skvalitniť všeobecné poznatky o týchto druhoch (vrátane miery prežitia).

Pozitívne je, že zainteresované strany potvrdzujú, že povinnosť vylodiť úlovky podnietila vedecký výskum s cieľom vyvinúť selektívnejší výstroj a štruktúry rybolovu. V prípade zmiešaného rybolovu druhov žijúcich pri morskom dne sa však zainteresované strany domnievajú, že stupeň selektívnosti bude obmedzený.

Komisia sa domnieva, že pretrvávajúci problém odhadzovania úlovkov je otázkou kontroly a presadzovania, ktorú treba riešiť v rámci systému EÚ na kontrolu rybárstva. Viacročné plány neboli určené na riešenie tohto problému.

6 REGIONÁLNA SPOLUPRÁCA

Regionálna spolupráca je jedným z ústredných prvkov SRP. Jej hlavným cieľom je lepšie zohľadňovať rozdiely medzi jednotlivými morskými oblasťami a viac zapájať zainteresované strany s ich znalosťami a skúsenosťami do riadenia rybárstva. Priamejšie zapojenie zainteresovaných strán do vypracúvania a vykonávania riadiacich opatrení v konečnom dôsledku posilní pocit spoločnej zodpovednosti a záväzok dodržiavať opatrenia. Prostredníctvom regionálnej spolupráce môžu zainteresované strany, ktoré majú priamy hospodársky záujem, podporiť prijímanie ochranných opatrení, ako sú viacročné plány a plány pre odhadzovanie úlovkov. Dosahuje sa to najmä prostredníctvom poradných rád a skupín členských štátov.

Užitočnú spätnú väzbu o fungovaní regionálnej spolupráce v rámci viacročných plánov v praxi poskytli konzultácie so zainteresovanými stranami. Ukázal sa v nich všeobecne zastávaný názor, že viacročné plány poskytujú potrebný právny rámec na vykonávanie regionálnej spolupráce. Napríklad členovia Poradnej rady pre severozápadné vody a Vedeckého, technického a hospodárskeho výboru pre rybárstvo pozitívne vnímali zintenzívnenú spoluprácu medzi príslušnými zainteresovanými stranami[30]. V spoločných odporúčaniach sa v priebehu času poskytovalo čoraz viac technických dôkazov a praktických poznatkov, ako aj opatrenia prispôsobené pre konkrétne morské oblasti. Regionálnym skupinám členských štátov by takisto mohlo prospieť intenzívnejšie zapojenie zainteresovaných strán a vedcov. V tomto zmysle sa v Pakte o rybárstve a oceánoch oznámenom v správe o SRP na rok 2024[31] členské štáty vyzývajú, aby dosiahli pokrok v riadení SRP v prospech všetkých dotknutých zainteresovaných strán a spoločnosti ako celku.

[30] Do konzultácie so zainteresovanými stranami sa zapojili dvaja členovia výboru STECF.

[31] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade. Udržateľný rybolov v EÚ: aktuálny stav a smerovanie na rok 2025 [COM(2024) 235 final].

7 SOCIÁLNO-EKONOMICKÝ VÝVOJ

7.1 SEVERNÉ MORE

Na základe výročnej hospodárskej správy výboru STECF o rybárskej flotile EÚ za rok 2023[32] nie je flotila žiadneho členského štátu pri svojej rybolovnej činnosti úplne závislá od daného regiónu. Na základe hodnoty vylodených úlovkov je Severné more a východný Atlantik kľúčovým rybolovným regiónom pre Dánsko (86 % celkového množstva vylodených úlovkov), Holandsko (83 %), Nemecko (61 %), Švédsko (70 %) a Belgicko (32 %).

7.2 SEVEROZÁPADNÉ VODY (NWW)

Podľa správy výboru STECF majú na základe hodnoty vylodených úlovkov francúzsky a írsky rybolov najvyššiu úroveň vylodených úlovkov v severozápadných vodách. Írsko má však najvyšší celkový percentuálny podiel vnútroštátnej hodnoty vylodených úlovkov z regiónu na úrovni 90 %, čo naznačuje jeho vysokú závislosť od tejto oblasti (97 % dní na mori prebieha v týchto vodách). Belgicko (54 %) a Francúzsko (29 %) sú takisto veľmi závislé od tejto oblasti z hľadiska počtu dní na mori. Kým Írsko a Belgicko sú vysoko závislé, najväčší podiel rybolovu vykonáva Francúzsko a Írsko.

7.3 JUHOZÁPADNÉ VODY (SWW)

Podľa správy výboru STECF boli hlavnými flotilami pôsobiacimi v regióne flotily Španielska, Francúzska a Portugalska. Okrem nich pôsobilo v regióne v roku 2021 ďalších šesť flotíl EÚ: Belgicko, Nemecko, Dánsko, Írsko, Litva a Holandsko, ktoré však majú v regióne obmedzenú rybolovnú činnosť (podiel úsilia týchto členských štátov ako celku predstavoval 0,16 % a vylodené úlovky dosahovali 1,12 % celkovej hodnoty a 2,23 % celkovej hmotnosti za región). Na základe hodnoty vylodených úlovkov malo najväčšiu produkciu v rámci tohto regiónu Španielsko, za ktorým nasledovalo Portugalsko a Francúzsko. Španielsko má na vnútroštátnej úrovni najvyšší celkový percentuálny podiel vylodenej hmotnosti z tohto regiónu (51 %), za ním nasleduje Portugalsko (32 %) a Francúzsko (15 %). Krajinou najviac závislou od týchto vôd je Portugalsko: 98 % úsilia portugalskej flotily sa vynakladá v juhozápadných vodách, čo predstavuje 85 % celkovej hodnoty a 82 % celkovej hmotnosti vylodených úlovkov.

8 DELEGOVANIE PRÁVOMOCÍ UDELENÝCH KOMISII VIACROČNÝMI PLÁNMI PRE SEVERNÉ MORE A ZÁPADNÉ VODY A NARIADENÍM O PRÍSTUPE K HLBOKOMORSKÉMU RYBOLOVU

[32] Vedecký, technický a hospodársky výbor pre rybárstvo (STECF) – *The 2023 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet* (Výročná hospodárska správa o rybárskej flotile EÚ za rok 2023) (STECF 23-07), Prellezo, R., Sabatella, E., Virtanen, J., Tardy Martorell, M. a Guillen, J. editor (-i), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2023, doi:10.2760/423534, JRC135182.

Vo viacročných plánoch pre Severné more a západné vody sa na Komisiu deleguje právomoc prijímať delegované nariadenia, pokiaľ ide o populácie, na ktoré sa vzťahujú viacročné plány, v dôsledku zmien geografického rozloženia populácií (článok 1 ods. 1 viacročných plánov pre Severné more a západné vody), nápravných opatrení (článok 8 viacročných plánov), technických opatrení (článok 9 viacročných plánov), vykonávania povinnosti vylodiť úlovky (článok 11 viacročného plánu pre Severné more a článok 13 viacročného plánu pre západné vody) a obmedzení týkajúcich sa celkovej kapacity flotíl dotknutých členských štátov (článok 14 ods. 2 viacročného plánu pre západné vody).

Komisia doteraz tieto právomoci nevyužila, s výnimkou vykonávania povinnosti vylodiť úlovky. V prípade technických opatrení bolo splnomocnenie od roku 2019 nahradené konkrétnejším splnomocnením stanoveným v článku 15 nariadenia o technických opatreniach. Pokiaľ ide o vykonávanie povinnosti vylodiť úlovky, Komisia prijala osem delegovaných nariadení v rámci viacročného plánu pre Severné more a deväť v rámci viacročného plánu pre západné vody.

Nariadením o prístupe k hlbokomorskému rybolovu (článok 9 ods. 7) sa na Komisiu deleguje právomoc meniť zoznam indikačných druhov citlivých morských ekosystémov. K dnešnému dňu však Komisia toto splnomocnenie nevyužila.

9 GLOSÁR

AC: poradná rada

SRP: spoločná rybárska politika

CNPMEM: Comité National des Pêches Maritimes et des Élevages Marins

FMSY: rybolovná úmrtnosť v súlade s maximálnym udržateľným výnosom

ICES: Medzinárodná rada pre výskum mora

MSG: skupina členských štátov

MAP: viacročný plán

MSY: maximálny udržateľný výnos

NWW: severozápadné vody

NWWAC: Poradná rada pre severozápadné vody

SSB: biomasa neresiacej sa populácie

STECF: Vedecký, technický a hospodársky výbor pre rybárstvo

SWW: juhozápadné vody

SWWAC: Poradná rada pre juhozápadné vody

TAC: celkový povolený výlov